

מסורת הש"ס

^[א] ר"ח תמוז, ט' זיל ופטר, א' זיל כחד.

נוסחת הריב"ן

[א] כתב לאמו: בן אלה חוקה:

הגהות הב"ח

[א] גמ' קמ"ל ור"ע על כל נפשות: (ב) רש"י ד"ה ולר"ע וכו' לכתר הכי למה לי הא קא שמעינן לה מעל נפש מת הס"ד ומיכת על נמתק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה ולר"ע וכו' צבי"ג לקרובים ללעיל מיכת ללעיל נמתק וי"צ דלקמן א"מ ועי'ש: [ב] בא"ד דרש ר"י וכו' קרובים י"צ דלקמן קאי על כ"ג אבל לעיל צדכר ר"ע נפש אלו הכתובים מת אלו קרובים זה מירי צנור כג"ל אי"מ: [ג] ר"ח ומשני וכו' דקאמר צודאי ילידתיה מיכות צודאי ילידתה נמתקו וי"צ דלא אזיל זרעה נגתיה ואי כתיב אביו ולא אמו צפי כג"ל אי"מ: [ד] בא"ד מטעמא דקאמר הש"ס שזרע מתייחס אחריו. מיכות שזרעו מתייחס אחריו נמתקו וי"צ ממש דהוקא בעלמא הוא אי"מ: [ה] בא"ד כדאמרינן לעיל והוא גופא ממש מיכות והוא גופא מינה נמתקו וי"צ וכו' וכו' דמיכי אמו צודאי א"מ: [ו] בא"ד אחרים רחוקים ופישרו בתוס' וכו' על כל נפשות מת לא יבא וכו' דבכתובים כתיב אביו יכול לומר וכו' ומ"מ זריבין לק"ו משום סבירא דלריכותא עיי' צבי"ג צארת משור:

הגהות התוספות

- ז"ל ועל נפש מת. 2. ז"ל אי לא כתיב נמי. 3. מיכות ויהוא גופא מתי"א נמתק וז"ל כדאמרינן לעיל דק"ו כו'. 4. ז"ל אביו ואמו. 5. מיכת היתה נמתק. 6. ז"ל על נפש מת. 7. ז"ל ולמה. 8. צבי"ג צביטה. 9. ז"ל צדכר. 10. ז"ל ולאזיו. 11. תבות דהא תרוייהו מייחרי דכפרישית, כהא מיותר. 12. ז"ל אית לן לאוקמי. 13. ז"ל הסם. 14. ז"ל בתוספות פישרו. 15. ז"ל דסביר. 16. ז"ל כהא. 17. ז"ל כיון. 18. ז"ל דרש הסם.

ולרבי עקיבא מכדי לא שנא כהן גדול לחודיה ול"ש **כהן גדול** וגו'. איכה למשמע מולאחיו דהשתא כהן גדול והוא נזיר מיטמא למת מלואה כל שכן כהן גדול לחודיה ולאציו נמי דאינו מיטמא משמע ליה מעל כל נפשות מת כדלעיל הא דכתב רחמנא לאציו ולאמו להכי למה לי הא קא (ט) משמע לן מעל כל נפשות מת: **זריכי דאי כתב רחמנא לאציו**. ולא למו הוא אמינא לאציו הוא דאינו מיטמא משום דלא ברירא מילתא אי אציה הוא בן דחוקה בעלמא הוא אבל אמו דודאי ילידתיה ליטמא לה קמשמע לן: **למשפוחס לביא אבותא**. (ב"ב קט): משפחת אב קרויה משפחה ולא משפחת אם קרויה משפחה: ולרבי עקיבא דלמר [מת]: גבי נזיר נפש אלו רחוקים מת אלו קרובים האי על כל נפשות מת דכתיב גבי כהן גדול למה לי אמר לך זריכא: על

כהן גדול פרק שביעי נזיר

ולרבי עקיבא ל"ש **כהן גדול לחודיה** ול"ש **כה"ג** והוא נזיר נפקא ליה בלאחיו. נזיר דאפילו יש בו שתי קדושות: לאציו ולאמו נזיר ל"ל. וא"ת והא זריכי למת מלואה וי"ל דהכי פירושא למה לי תרוייהו לכתוב חד למת מלואה והוא הדין נמי דיש להקשות לאציו ולאמו דכ"ג למה

לי תרוייהו לא לכתוב אלא לאמו לגזרה שזה דאציו לא אינטריך לגופיה צבי"ג לקרובים א' [דלעיל] דריש ר"ע מעל כל נפשות רחוקים מת קרובים ב' והזריכותא דקעציד על תרין קראי צין צנוזר צין צבי"ג: **ומשני דצריכי**. דאי כתב אציו ולא לאמו הוא אמינא דווקא לאציו אינו מיטמא משום דקורבא לאציו חוקה בעלמא הוא משום דרוב בעילות אחר בעצב אבל אמו דודאי ילידתיה אימא דמיטמא לה לכך אי הוה כתב לאציו למעוטי לאמו מהאי טעמא ואי הוה כתיב לאמו בלא לאציו הוה

הוא כתיב לאמו ולא כתיב לאציו הוא אמינא דלאמו מייטרא למעוטי אציו ועל כל נפשות מת: לא יבא דמוקין ליה לקרובים ליה צבורא דלד אס דוקא מסבירא דקאמר ב' צודאי ילידתיה ואי כתיב אציו ולא אמו (כו) צפי א"ע ג' דמרצינן קרובים ממת דמיותר הוא הוה מוקמינן ליה דוקא צבורא דלד אב מטעמא דקאמר הש"ס ד' שזרעו מתייחס אחריו וא"ת ואפי' אי כתיב אציו ולא אמו היכי תיסק אדעתין דלאמו יטמא ומיפוק ליה מק"ו מאציו מק"ו דלעיל ומה במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאציו כדאמרינן לעיל ה' [הוא גופא א'] [תימא] א' דק"ו ניתן למידרש וגרסה למהר"ף דלר"ע דדרש מנפש מת דנזיר וכן מעל כל נפשות מת לא יבא דכ"ג דצקורבים איירי א"כ הוי כללא לכל הקרובים הלכך כי פרט בתר הכי חד מן הקרובים אציו או אמו הוא אמינא אין בכלל אלא מה שצפרט אציו אין אמו לא או איכפא כיון שיש טעם לחלק ציניהם וכיון דהוי מטעם כלל ט' או פרט דאין בכלל אלא מה שצפרט א"כ אפילו צק"ו נמי לא אמי אמו מאציו כמו כלל ופרט דעלמא דאין לרבות יותר מן הפרט לא צק"ו ולא בשום דרשא אחרת כדפרישית צריש שלשה מינין (לעיל דף לה). וא"ת כיון דמטעם כלל ופרט הוא א"כ למה לי טעמא שנותן לאציו מטעם חוקה וכן לאמו משום דלא אזיל זרעה בתרה מיפוק ליה מהאי טעמא דאין בכלל אלא מה שצפרט כמו בעלמא ועוד קשה דמשמע כאן מדכתיב ולאמו הוה ידעינן כולהון קרובים כגון אחיו ואחותו ואמאי נימא לעולם אין בכלל אלא מה שצפרט וי"ל שאני איסור טומאה דגלי קרא צכהן הדיוט שמתמא לקרובים ולא לרחוקים א"כ בצבירא דקורבא היתה"א מליא מילתא והלכך זריך לימן טעמא צאציו ובאמו מה דל קורבא ט' צוה יותר מצוה וניחא נמי דמאציו ואמו ידעינן אחיו ואחותו שהרי אין לך עוד טעם לחלק צקורבים יותר רק מצ' טעמים מלד האב ומלד האם כדקא מפרש צצריכותא והלכך כיון דגלי אציו ואמו ה"ה אחיו ואחותו ואין לנו לומר תו אין בכלל אלא מה שצפרט ותדע דהכי הוא שהרי לעיל צבילתיה דרבי ישמעאל דקאמר מעיקרא או אינו אומר לאציו [אלא] למעוטי אחרים רחוקים ו' ופישרו בתוספות לעיל מטעמא דכלל ופרט [וסתרא] ליה משום דגלי צכהן הדיוט שצבירא הוא ליטמא לקרובים יותר מלרחוקים ש"מ דגבי איסור טומאה גם כי דיינינן ליה בכלל וצפרט זריך טעם וסבירא לרבי והשתא ניחא דלר"ע זריך למיכתב תרוייהו לאציו ולאמו ולא אחיא אמו צק"ו מאציו כדפרישית ולא דמי לר' ישמעאל דלינף ליה מק"ו אמו מאציו דלרבי ישמעאל כללא דנזיר על כל נפשות מת' לא יבא לא צקורבים כתיב וכיון דצרחוקים כתיב אינך יכול לומר כלל ופרט א"כ תאמר דלמעוטי רחוקים קאתי וזה אינך יכול לומר כדאיתא לעיל [ק"ו] מכהן הדיוט הלכך תו ליכא למדייניה בכלל ופרט למעוטי קרובים אחרים כגון אמו כמו לר"ע דהא כללא לאו צקורבים כתיב כמו לר"ע והלכך אחיא אמו שפיר צק"ו מאציו ומ"מ זריבין לק"ו משום סבירא דלריכותא כדפרישית לעיל וא"ת הא מינח גבי נזיר אבל גבי כ"ג הא כללא הויא צקורבים גם לר' ישמעאל כדאמר לעיל על כל נפשות מת לא יבא צקורבים או אינו אלא צרחוקים אמינא ק"ו מכהן הדיוט וא"כ נדייניה בכלל ופרט וי"ל כיון דגבי נזיר לא מני למדייניה בכלל ופרט ואחיא אמו צק"ו מאציו כדפרישית א"כ גבי כ"ג נמי הוא הכי דהא ילפינן מהדדי מגורה שגורה ש"מ דכפרישית ועוד וי"ל שמה לא חשיב ליה כללא כיון דהא דלוקמינא ליה להאוב דכ"ג צקורבא לרבי אינו מכהן [הפסוק] עמו דכ"ג אלא מכהן הדיוט צאו אינו כדפרישית לעיל ולא דמי לדר"ע דר"ע מוקי קרא מטעמא דנפשיה מכהן הפסוק עמו הלכך חשיב כלל גמור וזריך עיון דהא ר"ע דרש ריבה ומיעט פ"ג דשבועות (דף כו.) וי"ל דגם צריבה ומיעט ממעטין מיהא דבר אחד ואין

מועיל ק"ו או מדה אחרת לרבות והלכך אי הוה כתיב אציו הוה ממעטין אמו ולא אחיא צק"ו ותו לא מידי כל זה לשון מהר"ף וא"ת וכיון דלרבי לגופייהו אציו ואמו א"כ מהיכא מיחי [מת מלואה] צנוזר וגם לא מייחרי לג"ש צבי"ג כיון דמיירכך זריכי וי"ל דעל כרחיך מיותרים הם למת מלואה צנוזר ולג"ש צבי"ג דלז"כ לישמוק קרא מתרוייהו דהא ר"ע דרש מייטורא [דמת] קרובים צין צנוזר צין צבי"ג ועל כרחיך מקרא מלא דבר הכתוב צכולהו קרובים ולא מפליג צין אציו לאמו בשום סבירא למה' נכתבו שניהם כל עיקר אלא צנוזר לאיתויי מת מלואה וצבי"ג לג"ש ומיהו אי לא כתיב אלא חד לאציו או לאמו אז הוה אמינא דא"ע דמקרא מלא דבר הכתוב מ"מ הוה אמינא דלהכי כתיב חד למעוטי אינך ולאפוקי מקרא מלא כדפרישית וא"ת מי מוקמינן לומר את הזריכות לר"ע צין אמו לאציו הדרכה דאמר דאין שום סבירא לחלק ציניהם ותרוייהו לאציו ולאמו צין צנוזר צין צבי"ג ונדרוש אציו למת מלואה ור"ע שצביניהם ו' וע"ג דצבייתא מוזכר שניהם צבילתיה דר"ע לאציו ולאמו תרוייהו למת מלואה מה צכך מ"מ נימא דלאו דווקא נקט אלא מאציו לחודיה נפקא דהכי נמי אמרינן לעיל לר' ישמעאל דאע"פ שהזכיר צצבייתא לאציו ולאמו גבי מת מלואה אפ"ה אסיקנא דלא אחי כלל אציו ואמו למת מלואה אלא אציו לגופיה ואמו לג"ש ומת מלואה מלאחיו הוא דנפקא לן כדאמרינן לעיל אלמא לאו דווקא הכי נמי נימא דלאו דווקא נקט אמו אלא מאציו לחודיה נפקא וי"ל דלא דמי דודאי לר' ישמעאל לא הזכיר דלרשת מת מלואה כי אם אמו דהא לאציו אינטריך לגופיה לקרובים כדאמרינן לעיל הלכך אע"ג דלמסקנא מת מלואה מלאחיו הוא דנפקא לן ולא מאמו מ"מ שפיר הזכיר לאמו לגבי מת מלואה משום דאי לא הוה כתיב לאחיו הוה דרשינן ומוקמינן לאמו למת מלואה ולא לג"ש דלעולם אית לן לאוקמי קודם למת מלואה דדמי' לגופיה מלגזרה שזה למינף בעלמא הלכך לאמו שכתב קודם הוה מוקמינן דלרשה דמת מלואה אי לא כתיב לאחיו אחרי כן ומיהו דלמסקנא דמצינן למדרש למת מלואה מלאחיו מוקמינן לן לאמו לג"ש אבל כהא צבילתיה דר"ע דנפקא לן קרובים מעל כל נפשות כדאמרינן לעיל מלאציו: ו' ולאמו לא אצטרכינן כלל לגופייהו הלכך על כרחיך מה שהזכיר צצבייתא גבי מת מלואה דר"ע לאציו ולאמו דהא תרוייהו מייחרי כדפרישית: י' תרוייהו נקט משום מת מלואה דאי לאציו משום מת מלואה ולאמו משום ג"ש למה הזכיר כלל לאמו לגבי מת מלואה דכיון דכתיב לאציו קודם צקרא וקרא קמא לאוקמי: י"ב למת מלואה כדפרישית ואם כן הכא ליכא למימר כמו לר' ישמעאל אלא ש"מ דוקא הזכיר שניהם למת מלואה ומיירכך זריכי כדמסיק במסקנא כל זה לשון מהר"ף: י' מוקשינן דצסוגיא דידן דריש לר"ע לאציו ולאמו דנזיר תרוייהו למת מלואה וצפ' טבול יום צצביניהם (דף ק.) דריש לר"ע לאציו לחודיה למת מלואה ולאמו הרי שהיה כהן הדיוט והוא נזיר דגם הוא מיטמא למת מלואה לחיו הרי שהיה כ"ג והוא נזיר שגם הוא מיטמא למת מלואה ומאי שנא ועוד קשה היכי דריש סממא: י"ג שתי דרשות מאציו ואמו והא זריכי אציו ואמו כדקאמר הכא וא"כ ליכא למידרש מייניהו כי אם דלרשא אחת כדפרישית לעיל מיהו בתוספת: י"ד צסוגיא דפי' טבול יום פליגא אהך דהכא ולית ליה זריכותא דהכא הלכך לאציו ולאמו לשתי דרשות קאתו וא"ת סוגיא דידן קאתי לא מנריך נמי קרא לכהן הדיוט ונזיר כי התם וי"ל דצבירא: י"ה כיון דכהן הדיוט מיטמא לקרובים לא מהניא טופיינא דכהן הדיוט צקרא: י"ו דקדשתו קדשת עולם צדאי נזיר להצריך פסוק דכיון: י"ז צבוטומאת עמו קיל מנזיר אצל כ"ג דגם הוא אציו מיטמא לקרובים והוא דואי הוה אמינא דמהניא טופיינא דידיה דקדושתו קדושת עולם שלא יטמא למת מלואה ולהכי אינטריך קרא דנזיר דלאחיו לכ"ג והוא נזיר וסוגיא דהתם סבירא דאף לטופיינא דכהן הדיוט ונזיר זריך קרא מיותר ומיהו ק' דכיון דהתם צפ' טבול יום לית ליה זריכותא דאציו ואמו א"כ אציו ואמו דכ"ג ז"ל בשלמא דנזיר כולהו [מפורש]: י"ח התם כדפריש' אבל צבי"ג קשיא דתסיג א צכהן לגזירה שוה וליכא למימר דסוגיא דהתם ידרוש גבי כ"ג מלאציו מת מלואה ולאמו לג"ש דהא ידעינן מת מלואה צבי"ג מלאחיו

מ.מ. תורה אור השלם

- שאו את ראש בל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם: במדבר א ב
- ועל כל נפשות מת לא יבא לאציו ולאמו לא יטקא: ויקרא כא יא

פי' הרא"ש

ולר"ע מכדי ל"ש כ"ג לחודיה ול"ש כ"ג ונזיר נפקא ליה מלאחיו לאביו ולאמו דכ"ג למה לי נתי דלאמו צריך לג"ש לאביו למה לי ויה"ה דמצי למבעי לאביו ולאמו דנזיר אמאי צריך תרוייהו למת מצוה: משום דחוקה בעלמא הוא דרוב בעילות אחר הבעל אבל אמו דודאי ילידת' אימא ליטמא לה והאי דדרש' מת אלו הקרובים הוה מוקמי' לה בקרובים מצד האב דמדכתיב לאציו הוה מפטינן אמו וקרוביה שיטמא להם כיון שהם דואים: כיון דכתיב למשפחתם לבית אבות ודרש' מינה פ' ש' נחלין משפחת אב קרויה משפחה הוה אמינא דלאמו איתא למעוטי אב וקרובים דידיה שיטמא להם ומת אלו הקרובים הוה מוקמי' בקרובי האם אבל השתא דכתיב תרוייהו מצל כל נפשות מת דכ"ג ומנפש מת דנזיר שצפי' כל קרובים ולאמו דכ"ג הוצרך לכתוב לג"ש וכיון דהוצרך לכתוב לאמו הוצרך לכתוב [לאביון] למדרש מיניה דמטמא למת מצוה ואצטריך נמי למכתב לאמו דלא תימא מאציו מפעט' אמו ואית ליה לר"ע מופנה מצד א' למדים ואין משיבין א"נ כיון דגלי קרא גבי כ"ג דאביו ואמו שקולים הם ה"ה גבי נזיר ואיתיר לאמו דנזיר להפנות ג"ש מבי' צדדים: על כל נפשות מת למה לי אבג דודיש נפש מת דנזיר בעי נמי למדרש דכהן גדול

עין משפט גד מוצה

יג א מיי פ"ו מהלכות מירות הלכה ב סמג עשין קכו:
יד ב מיי שם הלכה א והלכה ה ופ"ו שם הלכה ג:

מוסף רש"י

רביעית דם. הוא חימום של אדם ובלאו הלא לא אקרי מם עד שיהא בו שיעור מים (סנהדרין טז.).
נפשוח. משמע שמים. מות. דבר שמיחה בזה על עובד הדיעט רביעית (חולין עב).
רביעית קרי ליה נפש כדארמין התם (שבת לא:).
רביעית דם נחמי בנס (יעיל לח.).
על אלו טומאות הנזיר מגלח. ששם טומאה לאחר שמנה מקחמ מירוחו סותר כל מה שמנה ומגלח וחור ומתחיל ומנה, כדמכיל (מנבדק ו) והימים הראשונים יפלו (חולין עג:).
על המת רובי. אבל לא על שאר טומאות, כגון נבלה ושרץ, דתם כתיב צפיהם וכי ימות מת עליו (שם).
שקנתרנין הן. מקטעים (קדושין נב:).
לקפחני נמי (סוטה מג).
לקחם את שוקיו, לקחן רגליו בחלכות להודיע שהם תרפיים ואין עומד כנגדם (קדושין נב:).

פי' הרא"ש

על כל לאפוקי רחוקים ולעבור עליו בבי' לארין דבלאו האי קרא ידעי' ליה דלא גרע מבהן הדיוט נפשות לאפוקי רביעית דם הבואה מב' מתים שאסור ליטמא להם דדרשינן נפשות מת ב' נפשות משום מת א' הדיינו רביעית א' דאין אדם יכול להיות כפחות מרביעית דם: כך כתוב במקצת ספרים לאפוקי רביעית דם וכו' והצריכו המפרשים לפרושי לאפוקי שלא שימא לה ויבדור ספרים כתיב לאיתויי ויחא הך גיר' טפי לאיתויי שמטמא באוהל: אלא לקפחני בהלכות. לצערנא: כך שנה לנו רבי מאיר ור' יהודה לא היה שונה

ממ:

מללחיו נזיר כדקאמר הש"ס מה לי כ"ג לחודיה מה לי כ"ג וזויר לכך נראה דהתם נמי צפ' טבול יום אית ליה צריכותא לגבי כ"ג אלא סבר כיון דגלי לן תרווייהו ככ"ג דאין חילוק בין זה לזה בין אז לאס כי אסי גילוי מילתא בעלמא הוא וילין נזיר מיניה הלכך דריש תרווייהו גבי נזיר

סמס² מיהו צריך לומר דסוגיא דהכא חלוקה דמזריין גס לגבי נזיר תרווייהו לכך לא דריש מללמו כהן הדיוט והוא נזיר כי התם ועוד יש ליטב גס הך דהכא דסברה כי ההיא דטבול יום דדומק הוא לפלוגי סוגיא דשמעתין אההיא דפ' טבול יום דהא אידי ואידי ר"ע היא ואין סברה לומר דתרי תנאי מינהו אליבא דר"ע מדלא קאמר הש"ס צדיק ואף על גב דסוגיא דידן עבד צריכותא מאביו ומאמו והתם דריש תרתי מאביו ומאמו נאמר דמקרא דכ"ג עבד צריכותא ולגלויי מילתא בעלמא אנזיר הוא ומעתה גס צנזיר שוין ואייתר לן צנזיר תרווייהו לדרשא כדדריש התם וא"ת א"כ אמאי דריש הכא מלאביו וללאמו דנזיר תרווייהו למת מנזה לר"ע הא צדחא סגי וי"ל דאין הכי נמי דהכא נמי נימא לאביו לחודיה למת מנזה וללאמו משום כהן הדיוט

והוא נזיר כדדריש התם ומיהו לא חש לפרושי כל הדרשות הכא משום דסמיך אסוגיא דהתם דפרק טבול יום וכן דרך הש"ס שמקלר צמקוס אחד ומאריין צמקוס אחר וא"ת א"כ למה הזכיר לר"ע כאן דרשא דכ"ג וזויר כדדרשינן³ צסמוך נמי אסוגיא דהתם כמו שסומך דדרשא דכהן הדיוט וזויר דדרשינן מלאמו שלא הביאה כאן לאותה הדרשא ויש לומר היינו משום דאיצטרין ליה להביא דרשא דכהן גדול וזויר מללחיו ולמימר ו' למה לי כ"ג וזויר כו' כדי לאפנויי ההוא לאביו וללאמו דכ"ג לגזירה שזה ומה שנכתבו שניהם אביו ואמו היינו משום הצריכותא צביניהם וגם מיניה מקשינן לר' ישמעאל כ"ג וזויר א' עליה ולאחותו נמי מפרש לר"ע דכתיב צמר לאחיו הואיל והתחיל לדרוש לאחיו כדפרישית שצריך לו ב' לגמור הפסוק עד סופו אי נמי משום דלר"ע איצטרין טפי לאחותו יותר מלרבי ישמעאל משום ו' (דאית) ליה לר"ע מה לי חד לאו כו' כל זה לשון מהר"ף: **ע"ל** ב' לאפוקי רחוקים. הך לאפוקי הוי פירושא כמו נפקא ליה מהאי קרא כלומר שמפסוק זה יוצאה הדרשא שלהם משמע דמעל כל לחודיה דריש רחוקים מדדריש צסמוך נפשות לרביעית דם הבאה משני מתים ודומק הוא דהא⁴ ו' גבי נזיר נמי כתיב על כל נפש ואפ"ה לא דריש מיניה רחוקים כי אס מנפש לכך נראה דהכא נמי דריש רחוקים מעל כל נפשות ומ"מ דריש נמי מיניה רביעית דם משני מתים מדכתיב נפשות לשון רבים ולא נפש ויש לתמוה למה ליה לר"ע גבי כ"ג קרא דרחוקים חיפוק ליה מק"ו מכהן הדיוט כמו לתנא דריש פרקין אז משום איסור שהיה עליו צהדיוטותו להיכא אזל כדפרישית לעיל דזה עיקר הטעם לעיל ופי' צתוס' לעצור עליו צשני לאוין ותימה קצת דהש"ס לא הזכירו כלל וצריך עיון לשון מהר"ף: **מתני'** **ע"ל** אלו טומאות הנזיר מנאח **ע"ל** המת וע"ל בורת מן המת. צין צמגע צין צמשא צין צאהל ומפרש⁵ צגמרא דהשתא על כזית מן המת מגלח על מת שלם לא כ"ש: **צצ"ל**. מוהל מן המת כדמפרש צגמ': **וע"ל** מלא תרוודו רקב. רקצון ועפרורית צבא מן המת וצגמרא מפרש שיעורא. תרווד קף: **וע"ל** השרדה וע"ל הגולגולת. ואע"פ שאין עליה⁶ צשר כלל וצגמ' צעי אי על תרווייהו אז על חדא מניהון: **וע"ל** אבר מן המת ואבר מן החי שיש ע"יהם בשר בראוי. צפרק העור והרוטב (חולין דף קסח:): מפרש שזה צשר⁶ שיוכל האבר לחיות ממנו אס היה מחובר לאדם חי שיוכל להעלות ארוכה ואע"פ שאין צו כזית צשר: **וע"ל** חצי קב עצמות. ומיירי צבאו מרוב מניינו או מרוב צניינו כגון שיש ד' צבצ' עצמות שנשתצרו וחצי קב עצמות זה מןן מעט מכל עצם ועצם והיינו מרוב מניינו ורוב צניינו מפרש לקמן שני שוקים וירך אחד או איפכא ואע"פ שמטמא צבאהל צרובע הקב כדאיתא צהדיא צמתניתינן⁷ צפ"ק דאהלות אלו מטמאין צבאהל וקחשיב רובע עצמות הצא מרוב מניינו או מרוב צניינו מ"מ הלכה הוא דאין הנזיר מגלח אלא על חצי קב וליכא לפרושי חצי קב משאר עצמות שאינו מרוב צניינו ולא מרוב מניינו דהא צבאהל נמי לא מטמא מדלל קתני להו צפ"ק' דאהלות צהדי הך דמטמא צבאהל: **וע"ל** חצי לוג דם. ואע"פ שמטמא צבאהל צרביעית כדאיתא צמתניתינן דאהלות מ"מ אין הנזיר מגלח אלא על חצי לוג ושיעורין הלכה למשה מסיני: **ע"ל** משאו וע"ל מנעו וע"ל אהילו. דכל הני דחשיב לעיל מטמא צין צמגע צין צמשא צין צאהל ועצס⁸ כשעורה על מגעו ועל משאו אבל צבאהל אפילו טמויי לא מטמא: **ע"ל** אלו הנזיר מנאח. צגמ' מפרש על אלו דרישא ועל אלו דסיפא למעטוי מאי: **ומזה בשלישי ובשביעי** וסותר את הקודמין. דכתיב והימים הראשונים יפלו: ואין מתחיל למנות נזירות דטורה עד שיטהר. וי"ג צמגנהו ויציא קרבנותיו וכן מוכח צגמ' דאיציעיא מיציעיא ליה מתניתינן מני דא"כ פשיטא דרצנן היא: **אלא** אקפחני בהלכות. לצערני:

כך שנה אי רבי מאיר. צמשנה על המת ועל כזית מן המת ורבי יהודה לא היה שונה על המת צמשנתנו משום דכל סכן דמכות מן המת וכו': ע' **עדיין**. יכול להקשות ולומר על אבר ממנו מגלח כדתנן צמתנינן ומיירי דאפילו אין עליו כזית צשר כדתנן פ"ק דאהלות שהצצרים אין להם שיעור כל סכן על מת שלם ואכתי מאי קמשמע לן על המת:

אלא כדאמר ר' יוחנן א' נצרכה אלא א'נפלא שאלא נתקשרו אבריו בגידין. ה' [ואית] צו כזית צשר ואצר מאותו נפל אינו מטמא צבאהל כיון שאין צו גידין דלא מיקרי אבר אלא עצם וצשר וגידין ועל כל המת מגלח אע"פ שאין לו עדיין גידין והא דקאמר הכא כדאמר ר' יוחנן פי' רבינו יצחק דלמתניתינן דאהלות אמרה דקתני המת וכזית מן המת דמטמא צבאהל מוקי לה רבי יוחנן צנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין":

כהן גדול פרק שביעי נזיר

על כל לאפוקי רחוקים. ללא ליטמא: **מס לאפוקי קרובים: נפשות**. שאס יאלת רביעית דם מצ' מתים אינו מטמא להם: **בתרבי' נבל**. מפרש צגמרא¹: **ועל אבר מן החי ועל אבר מן המת שיש עליהם צשר כראוי**. דהיינו כדי שיוכל לחיות ולהצריא אף על פי שאין עליהן צשר כזית: **חצי לוג דם**.

שמי רביעיות: **על עצם כשעורה על מגעו ועל משאו**. אבל לא על אהילו: **גמ'** קנטרנין. טירטוריו"ש: **נקפחני**. לנלחני: **כעס רבי יהודה**. ואמר זו אלו אינו משנה:

ועדיין כזית נצל ועל מלא תרווד רקב על השרדה ועל הגולגולת ועל אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליו בשר כראוי ועל חצי קב עצמות ועל חצי לוג דם ועל מגעון ועל משאן ועל אהילין ועל עצם כשעורה על מגעו ועל משאו יע"ל אלו הנזיר מגלח ומוזה בשלישי ובשביעי וסותר את הקודמין ואינו מתחיל למנות אלא עד שיטהר ומביא את קרבנותיו: **גמ'** א'תנו רבנן אחר פטירתו של רבי מאיר אמר להן רבי יהודה לתלמידיו אל יכנסו תלמידיו רבי מאיר לכאן מפני שקנתרנין הן ולא ללמוד תורה הן באין אלא לקפחני בהלכות הן באין דחק סומכוס ונכנסם אמר להם כך שנה לי רבי מאיר על אלו טומאות הנזיר מגלח על המת ועל כזית מן המת כעס רבי יהודה ואמר להן לא כך אמרתי לכם אל יכנסו תלמידיו רבי מאיר לכאן מפני שקנתרנין הן על כזית מן המת מגלח על המת לא כ"ש

אמר והוא נזיר כדדריש התם ומיהו לא חש לפרושי כל הדרשות הכא משום דסמיך אסוגיא דהתם דפרק טבול יום וכן דרך הש"ס שמקלר צמקוס אחד ומאריין צמקוס אחר וא"ת א"כ למה הזכיר לר"ע כאן דרשא דכ"ג וזויר כדדרשינן³ צסמוך נמי אסוגיא דהתם כמו שסומך דדרשא דכהן הדיוט וזויר דדרשינן מלאמו שלא הביאה כאן לאותה הדרשא ויש לומר היינו משום דאיצטרין ליה להביא דרשא דכהן גדול וזויר מללחיו ולמימר ו' למה לי כ"ג וזויר כו' כדי לאפנויי ההוא לאביו וללאמו דכ"ג לגזירה שזה ומה שנכתבו שניהם אביו ואמו היינו משום הצריכותא צביניהם וגם מיניה מקשינן לר' ישמעאל כ"ג וזויר א' עליה ולאחותו נמי מפרש לר"ע דכתיב צמר לאחיו הואיל והתחיל לדרוש לאחיו כדפרישית שצריך לו ב' לגמור הפסוק עד סופו אי נמי משום דלר"ע איצטרין טפי לאחותו יותר מלרבי ישמעאל משום ו' (דאית) ליה לר"ע מה לי חד לאו כו' כל זה לשון מהר"ף: **ע"ל** ב' לאפוקי רחוקים. הך לאפוקי הוי פירושא כמו נפקא ליה מהאי קרא כלומר שמפסוק זה יוצאה הדרשא שלהם משמע דמעל כל לחודיה דריש רחוקים מדדריש צסמוך נפשות לרביעית דם הבאה משני מתים ודומק הוא דהא⁴ ו' גבי נזיר נמי כתיב על כל נפש ואפ"ה לא דריש מיניה רחוקים כי אס מנפש לכך נראה דהכא נמי דריש רחוקים מעל כל נפשות ומ"מ דריש נמי מיניה רביעית דם משני מתים מדכתיב נפשות לשון רבים ולא נפש ויש לתמוה למה ליה לר"ע גבי כ"ג קרא דרחוקים חיפוק ליה מק"ו מכהן הדיוט כמו לתנא דריש פרקין אז משום איסור שהיה עליו צהדיוטותו להיכא אזל כדפרישית לעיל דזה עיקר הטעם לעיל ופי' צתוס' לעצור עליו צשני לאוין ותימה קצת דהש"ס לא הזכירו כלל וצריך עיון לשון מהר"ף: **מתני'** **ע"ל** אלו טומאות הנזיר מנאח **ע"ל** המת וע"ל בורת מן המת. צין צמגע צין צמשא צין צאהל ומפרש⁵ צגמרא דהשתא על כזית מן המת מגלח על מת שלם לא כ"ש: **צצ"ל**. מוהל מן המת כדמפרש צגמ': **וע"ל** מלא תרוודו רקב. רקצון ועפרורית צבא מן המת וצגמרא מפרש שיעורא. תרווד קף: **וע"ל** השרדה וע"ל הגולגולת. ואע"פ שאין עליה⁶ צשר כלל וצגמ' צעי אי על תרווייהו אז על חדא מניהון: **וע"ל** אבר מן המת ואבר מן החי שיש ע"יהם בשר בראוי. צפרק העור והרוטב (חולין דף קסח:): מפרש שזה צשר⁶ שיוכל האבר לחיות ממנו אס היה מחובר לאדם חי שיוכל להעלות ארוכה ואע"פ שאין צו כזית צשר: **וע"ל** חצי קב עצמות. ומיירי צבאו מרוב מניינו או מרוב צניינו כגון שיש ד' צבצ' עצמות שנשתצרו וחצי קב עצמות זה מןן מעט מכל עצם ועצם והיינו מרוב מניינו ורוב צניינו מפרש לקמן שני שוקים וירך אחד או איפכא ואע"פ שמטמא צבאהל צרובע הקב כדאיתא צהדיא צמתניתינן⁷ צפ"ק דאהלות אלו מטמאין צבאהל וקחשיב רובע עצמות הצא מרוב מניינו או מרוב צניינו מ"מ הלכה הוא דאין הנזיר מגלח אלא על חצי קב וליכא לפרושי חצי קב משאר עצמות שאינו מרוב צניינו ולא מרוב מניינו דהא צבאהל נמי לא מטמא מדלל קתני להו צפ"ק' דאהלות צהדי הך דמטמא צבאהל: **וע"ל** חצי לוג דם. ואע"פ שמטמא צבאהל צרביעית כדאיתא צמתניתינן דאהלות מ"מ אין הנזיר מגלח אלא על חצי לוג ושיעורין הלכה למשה מסיני: **ע"ל** משאו וע"ל מנעו וע"ל אהילו. דכל הני דחשיב לעיל מטמא צין צמגע צין צמשא צין צאהל ועצס⁸ כשעורה על מגעו ועל משאו אבל צבאהל אפילו טמויי לא מטמא: **ע"ל** אלו הנזיר מנאח. צגמ' מפרש על אלו דרישא ועל אלו דסיפא למעטוי מאי: **ומזה בשלישי ובשביעי** וסותר את הקודמין. דכתיב והימים הראשונים יפלו: ואין מתחיל למנות נזירות דטורה עד שיטהר. וי"ג צמגנהו ויציא קרבנותיו וכן מוכח צגמ' דאיציעיא מיציעיא ליה מתניתינן מני דא"כ פשיטא דרצנן היא: **אלא** אקפחני בהלכות. לצערני:

כך שנה אי רבי מאיר. צמשנה על המת ועל כזית מן המת ורבי יהודה לא היה שונה על המת צמשנתנו משום דכל סכן דמכות מן המת וכו': ע' **עדיין**. יכול להקשות ולומר על אבר ממנו מגלח כדתנן צמתנינן ומיירי דאפילו אין עליו כזית צשר כדתנן פ"ק דאהלות שהאצרים אין להם שיעור כל סכן על מת שלם ואכתי מאי קמשמע לן על המת:

אלא כדאמר ר' יוחנן א' נצרכה אלא א'נפלא שאלא נתקשרו אבריו בגידין. ה' [ואית] צו כזית צשר ואצר מאותו נפל אינו מטמא צבאהל כיון שאין צו גידין דלא מיקרי אבר אלא עצם וצשר וגידין ועל כל המת מגלח אע"פ שאין לו עדיין גידין והא דקאמר הכא כדאמר ר' יוחנן פי' רבינו יצחק דלמתניתינן דאהלות אמרה דקתני המת וכזית מן המת דמטמא צבאהל מוקי לה רבי יוחנן צנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין":

רבא

מסורת הש"ס

(א) [לעיל.לח.ושי"ג, ט] חולין פט: ק: א קדושין נב: (ד) [לנמן ג, ט] צ"ל צסמוך, (ו) צ"ל מה ל, (ז) דלית כפ"ל, (ח) צ"ל צפרק שני, (ט) שייך לך ג, (י) [וע"ע מוסף חולין פט: ד"ה ואמר],

נוסחת הריב"ן

[א] חזנה צריכה תלמוד:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה על כל. גבי נזיר נבי בחיוב על כל נפש. צנזיר לא כתיב כל ע' א"מ:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] בא"ד (המתחיל מעבד לזך) ולמימר מה לי וכו' כהן גדול וזויר עליה מיפת עליה נמחק וי"צ מנליה:
[ב] בא"ד כדפרישית שצריך לו לגמור מיפת לגמור נמחק וי"צ גומר:
[ג] ד"ה על כל כו' דהא גבי נזיר נמי כתיב על כל צ"ב ע"י א"מ ציאר דצריהס צוה דמתוהיס דצנזיר לא כתיב כל:
[ד] ד"ה ועל חצי וכו' כגון שיש צבק מיפת כבץ נמחק וי"צ רוב א"מ:
[ה] ד"ה אלא וכו' נתקשיו אצניו צנזין ואות מיפת ואית נמחק וי"צ ואין א"מ:

הגהות התוספות

1. צ"ל אס כן. 2. צ"ל התס.
3. צ"ל ופרקי. 4. צ"ל עליהם. 5. צס"א איתא כי"כ צשר. 6. מיפת כבץ נמחק וצ"ל קציה. 7. צ"ל צפ"ב. 8. צס"א ועל עצם.

לעזי רש"י

טורטוריו"ש. גורמיי-נזק, טיש-עורל.